

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SPECIALIŲJŲ ŽEMĖS NAUDOJIMO SĄLYGŲ ĮSTATYMO Nr. XIII-2166 2, 11, 23,
24 IR 25 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 2, 11, 23, 24 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas, siekiant užtikrinti objektyviai būtiną elektros tinklų apsaugos zonų dydžių pagrįstumą, elektros tinklų apsaugos zonose taikomų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų suvaržymų apimties proporcingumą, užtikrinant aukščiausią strateginės energetikos infrastruktūros fizinės saugos lygį.

Efektyvus elektros perdavimo ir skirstymo tinklų funkcionavimas yra būtina sąlyga stabiliai ir patikimai šalies energetikos sistemos veiklai. Vienas iš esminių elektros tinklų infrastruktūros elementų yra apsaugos zonos – specialiai nustatytos teritorijos, kurių paskirtis yra užtikrinti saugų elektros tinklų eksploatavimą, sudaryti sąlygas operatyviam gedimų šalinimui, apsaugoti gyventojus ir ūkinės veiklos vykdytojus nuo galimų pavojų bei užkirsti kelią infrastruktūros pažeidimams.

Pagrindinė šiuo metu galiojančiame teisiniame reglamentavime nustatytų elektros tinklų apsaugos zonų dydžių analizės ir Įstatymo projekto rengimą paskatinusi priežastis – nuolat vykstanti pažanga vystantis technologijoms ir eksploatavimo praktikai, leidžianti pasiekti reikiamą saugos lygį mažesnėse erdvinėse ribose, kas sudaro sąlygas užtikrinti lygiavertį saugos lygį, sudarant galimybes sumažinti pertekliniais tampančius apribojimus. Šiuo metu galiojantys elektros tinklų apsaugos zonų dydžiai buvo nustatyti tuo metu aktualių technologinių galimybių pagrindu, todėl nustatytų ribojimų ir suvaržymų poreikio ir pagrindo įsivertinimas yra natūralus ir objektyviai būtinas besivystančių technologijų, inžinerinių sprendimų, medžiagų kokybės ir kitų sprendinių kontekste.

Siekiant įvertinti, ar šiuo metu galiojantis teisinis reglamentavimas tam tikrais atvejais nenustato neproporcingų žemės naudojimo ribojimų, Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos, Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos ir elektros energijos perdavimo sistemos bei skirstomųjų tinklų operatoriaus bendru sutarimu buvo pasitelkti ekspertai ir atlikta ekspertinė lyginamojo penkių Europos valstybių elektros perdavimo ir skirstymo tinklų apsaugos zonų dydžių bei jose draudžiamų bei leidžiamų veiklų analizė, atsižvelgiant į įvairių tipų infrastruktūrą, sistemiškai įvertinant ir Lietuvos elektros tinklų apsaugos zonų mažinimo galimybes ir su tuo susijusias rizikas.

Reglamentavimo pokyčius siekiant formuoti ir grįsti objektyvių duomenų pagrindu VšĮ Lietuvos energetikos institutas (toliau – LEI) atliko specializuotą studiją, vertinant apsaugos zonų optimizavimo galimybes, įskaitant saugių atstumų užtikrinimą. Atlikta analizė, remiantis kurios objektyviais duomenimis ir teikiamas Įstatymo projektas, buvo orientuota į eksploatacinį, techninį ir visuomeninį nustatytų elektros tinklų apsaugos zonų poveikį, teisinio reguliavimo palyginimą. Vertinant apsaugos zonų optimizavimo galimybes, buvo analizuojamos galimos grėsmės aplinkinių gyventojų ir operatoriaus personalo saugai, įskaitant saugių atstumų užtikrinimą bei elektrinių ir magnetinių laukų poveikį žmogaus sveikatai, atsižvelgiant į elektros tinklų įtampos lygį ir technologinius parametrus. Atliktos analizės pagrindu, perdavimo ir skirstymo operatoriams įsivertinus atliktos studijos rezultatus savo veiklos srityse, Energetikos ministerija įsivertino elektros tinklų apsaugos zonų dydžio optimizavimo galimybes ir šiuo Įstatymo projektu teikia konkrečius siūlymus, optimizuojant Lietuvoje nustatytas elektros tinklo apsaugos zonas ir Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės

naudojimo sąlygų įstatymo (toliau – SNŽSI) 24 straipsniu elektros tinklų apsaugos zonos nustatytus veiklų draudimus ir ribojimus, užtikrinančius optimalų balansą tarp infrastruktūros saugos, patikimumo lygio ir visuomenės interesų.

Įstatymo projekto tikslas – užtikrinti objektyviais techniniais duomenimis pagrįstą, subalansuotą elektros tinklų apsaugos zonų teisinį reguliavimą, kuris atitiktų šiuolaikinius elektros tinklų saugos ir eksploatavimo standartus, užtikrintų visuomenės saugumą ir patikimą elektros energijos persiuntimą, sumažinant įstatymų lygmenyje nustatytus nebūtinus, perteklinius ribojimus ir nustatant optimalius žemės naudojimo apribojimus.

Įstatymo projektu siekiama optimizuoti ir proporcingai sumažinti elektros tinklų apsaugos zonas, taip sumažinant nepagrįstus ūkinės veiklos ribojimus žemės savininkams, tuo pačiu užtikrinant valstybės strateginių energetikos ir aplinkosaugos tikslų įgyvendinimą.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projekto rengimo iniciatorė – Lietuvos Respublikos energetikos ministerija. Įstatymo projektą parengė Energetikos ministerijos Energetinio saugumo grupė (grupės vadovas – Dainius Bražiūnas (tel. +370 699 07 102, el. p. dainius.braziunas@enmin.lt), patarėja Giedrė Šeškevičienė (tel. +370 602 46 864, el. p. giedre.seskeviciene@enmin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Elektros tinklų apsaugos zonų ribos ir dydžiai nustatomi SNŽSI, kuriame apibrėžiamos inžinerinės infrastruktūros objektų apsaugos zonos bei jose taikomi ribojimai, kuriuos taikant vykdomas teritorijų planavimas, siekiant užtikrinti visuomenės saugą. Apsaugos zonos nustatomos atsižvelgiant į objektų tipą ir technines charakteristikas: elektros oro linijų apsaugos zonos, oro kabelių ir požeminių kabelių linijų apsaugos zonos, transformatorių pastočių, skirstyklų ir kitų įrenginių apsaugos zonos, kiekvienam objektui nustatant konkrečius fiksuotus apsaugos zonos dydžius.

Šiuo metu galiojančiame SŽNSI 24 straipsnyje numatyta, kad oro linijos apsaugos zona yra išilgai oro linijos esanti žemės juosta, kurios ribos nustatomos matuojant horizontalų atstumą į abi puses nuo kraštinių oro linijos laidų, ir oro erdvė virš šios juostos. Oro linijos apsaugos zonos ribos nustatomos atsižvelgus į šių linijų įtampą. Atitinkamai, SNŽSI yra nustatyti fiksuoti elektros tinklų apsaugos zonų dydžiai, kurie iš esmės priklauso nuo linijos įtampos (pavyzdžiui, iki 1 kV, 10–35 kV, 110 kV ir t. t.).

Transformatorinėms ir skirstomiesiems punkтам nustatyta 5 metrų apsaugos zona aplink statinį ir oro erdvė virš šios juostos. Šiuo metu transformatorinėms ir skirstomiesiems punkтам nustatyta apsaugos zona taikoma vienodai, nepriklausomai nuo įtampos lygio ar funkcinės fasado paskirties. Integruotų į pastatą transformatorių apsaugos zonos nenustatomos.

Esminis nustatytų elektros tinklo apsaugos zonų faktinis reguliavimo poveikis juntamas per šiuo metu galiojančioje SNŽSI 25 straipsnyje nustatytus veiklos ribojimus – šiuo metu galiojančiu reguliavimu SNŽSI 25 straipsnio 1 dalis nustato elektros tinklų apsaugos zonos draudžiamas veiklas, o SNŽSI 25 straipsnio 2 dalis nustato sąrašą veiklų, kurios elektros tinklų apsaugos zonos yra draudžiamos negavus elektros tinklų savininko ar valdytojo pritarimo (derinimo) projektui ar numatomai veiklai. Tokiu būdu užtikrinama, kad konkretūs darbai ir veiklos nepažeistų elektros tinklų techninės saugos reikalavimų ir (ar) nekeltų pavojaus aplinkai, žmonių turtui, jų gyvybei ar sveikatai.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projekto pagrindiniais pakeitimais siūloma sumažinti elektros tinklų oro

linijų, oro kabelių linijų, transformatorinių bei skirstomųjų punktų apsaugos zonų dydžius, papildyti naujai diegiamų sinchroninių kompensatorių stočių apsaugos zonomis ir atlaisvinti SNŽSĮ 25 straipsnyje nurodytų elektros tinklų apsaugos zonose draudžiamų veiklų ir veiklų, kurios elektros tinklų apsaugos zonose yra draudžiamos negavus elektros tinklų savininko ar valdytojo pritarimo (derinimo) projektui ar numatomai veiklai ribojimus, siekiant nustatyti tik objektyviai būtiną, proporcingą ir minimalų žemės ir miško savininkų, naudotojų ir valdytojų veiklų apribojimą.

Įstatymo projektu siūloma mažinti elektros perdavimo ir skirstomojo tinklo oro linijų apsaugos zonas nustatant, kad apsaugos zonų atstumai būtų skaičiuojami ne nuo elektros stulpų atramų kraštinių laidų, o nuo atramų ašies.

Tokiu Įstatymo projekto pokyčiu faktiškai siūlomas skirstomojo operatoriaus (toliau – ESO) tinklo objektams apsaugos zonų sumažinimas:

- 1) 0,4 kV oro linijų apsaugos zona mažinama po 0,3 metro nuo laidų, iš viso – 0,6 metro;
- 2) 10 kV oro linijų apsaugos zona mažinama po 0,55 metro nuo laidų, iš viso – 1,1 metro;
- 3) 35 kV oro linijų apsaugos zona mažinama po 1,5 metro nuo laidų, iš viso – 3 metrus.

Tokiu Įstatymo projekto pokyčiu faktiškai siūlomas perdavimo operatoriaus (LITGRID AB) tinklo objektams apsaugos zonų sumažinimas:

- 1) 110 kV oro linijų apsaugos zona mažinama nuo 2 iki 5 metrų nuo laidų, priklausomai nuo traversos ilgio, iš viso – nuo 4 iki 10 metrų;
- 2) 220 kV oro linijų apsaugos zona mažinama po 7 metrus nuo laidų, iš viso – 14 metrų;
- 3) 330 kV oro linijų apsaugos zona mažinama po 8 metrus nuo laidų, iš viso – 16 metrų;
- 4) 400 kV oro linijų apsaugos zona mažinama po 10 metrų nuo laidų, iš viso – 20 metrų.

Taip pat Įstatymo projektu siūloma mažinti ir diferencijuoti transformatorinių ir skirstomųjų punktų apsaugos zonas, apsaugos zonas sumažinant ten, kur nereikalingas nuolatinis techninis aptarnavimas, t. y. iš dviejų transformatorinių ir skirstomųjų punktų pusių. Tokiu pokyčiu transformatorinių ir skirstomųjų punktų apsaugos zonas, nuo dabar nustatytų fiksuotų 5 metrų, siūloma mažinti iki saugaus eksploatavimą garantuojančio minimumo, t. y.:

- 1) nustatyti 3 metrų apsaugos zoną, būtiną aptarnavimui ir eksploatavimui, nuo žemosios įtampos (0,4 kV) įrenginių pusės, taip pat nuo sienų, kuriose nėra durų, vartų ar kitų eksploatacinių prieigų (dvi transformatorinių kraštines mažinant po 3 metrus, iš viso – 6 metrai);
- 2) išlaikyti 5 metrų apsaugos zoną nuo vidutinės įtampos (10 kV) įrenginių pusės, galios transformatoriaus kameros pusės ir nuo sienų, kuriose yra durys, vartai ar kitos eksploatacinės prieigos, kaip būtiną aptarnavimui ir eksploatavimui.

Įstatymo projekto teikiama siūlymais sumažinus apsaugos zonas, būtų išlaikomi saugūs atstumai žmonėms, statiniams ir technikai, sudaromos sąlygos saugiam elektros tinklų aptarnavimui, tuo pačiu sumažinant žemės naudojimo ribojimus iki objektyviai būtinų.

Pagal SNŽSĮ nuo 2020 m. sausio 1 d. apsaugos zonos nustatomos atskiriems objektams (atskirai skirtingos įtampos oro linijoms, transformatorinėms ir pan.), o ne bendrai žemės sklypui. Šiuo metu ESO skirstomojo tinklo apsaugos zonos kerta virš 1,2 mln. žemės sklypų. Įstatymo projekto siūlomi pokyčiai mažintų apsaugos zonų dydžius vien ESO elektros tinklų dalyje 85,6 tūkstančių vienetų atskirų objektų ir tiesiogiai palies net 65 procentus visų ESO apsaugos zonų kertamų žemės sklypų.

Siūlomų pakeitimų apimtis, vertinant pagal konkrečius ESO apsaugos zonų objektus:

transformatorinių atveju – 20 127 vnt., 0,4 kV oro linijų– 57 256 vnt., 10 kV oro linijų– 7 899 vnt., 35 kV oro linijos – 329 vnt., iš viso – 85 611 vnt. objektų.

Siūlomų pakeitimų įtaka bendram apsaugos zonų plotui ir žemės sklypų kiekiui: planuojama, kad įgyvendinus siūlymus, bendras apsaugos zonų užimamas plotas šalyje sumažės nuo 85 834 ha iki 80 182 ha. Apsaugos zonų kertamų žemės sklypų kiekis sumažės nuo 780 630 vnt. iki 771 499 vnt. Apsaugos zonų plotas keistųsi 771 tūkstančiui sklypų (64 proc. visų sklypų, kuriuose registruotos ESO apsaugos zonos), net 9 tūkstančiuose sklypų apsaugos zonų išvis neliktų (0,8 proc. visų sklypų, kuriuose registruotos ESO apsaugos zonos). Bendras registruotų apsaugos zonų plotas sumažėtų 5,6 tūkst. ha, kas sudaro 0,09 proc. visos Lietuvos teritorijos.

Įstatymo projektu pateikiami siūlymai dėl SNŽSI 25 straipsnyje nurodytų elektros tinklų apsaugos zonose draudžiamų veiklų ir veiklų, kurios elektros tinklų apsaugos zonose yra draudžiamos negavus elektros tinklų savininko ar valdytojo pritarimo (derinimo) projektui ar numatomai veiklai atlaisvinimo:

Transporto priemonių stovėjimo aikštelių įrengimo apsaugos zonose draudimas. SŽNSI 25 straipsnio 1 dalies 3 punktą nustato, kad apsaugos zonose draudžiama statyti ir (ar) įrengti visų rūšių transporto priemonių ir (ar) mechanizmų stovėjimo ir saugojimo aikšteles oro linijų apsaugos zonose.

Šis absoliutus draudimas grindžiamas prielaida, kad transporto priemonės gali priartėti prie laidų, gali būti naudojami mechanizmai su pakeliamomis dalimis, galimas elektros smūgio pavojus. Įstatymo projektu siūlomi pokyčiai įvertinant tai, kad stovėjimo aikštelė nėra aktyvi technikos eksploatavimo zona, stovėjimo režimu transporto priemonės yra statinės, aukščio rizika gali būti valdoma nustatant transporto priemonių aukščio ribojimus. Minimalūs saugūs atstumai iki įtampos turinčių dalių, kurie gali būti įvertinami derinimo stadijoje, yra nustatyti Saugos eksploatuojant elektros įrenginius taisyklėse. Dėl šių priežasčių rizika gali būti valdoma ir nereikalauja absoliutaus draudimo.

Ugnies naudojimo draudimas. Įstatymo projektu siūloma pakeisti SNŽSI 25 straipsnio 1 dalies 9 punktą ir papildyti 25 straipsnio 2 dalį, tokio pobūdžio veikla apsaugos zonose būtų galima suderinus ją su tinklo operatoriumi, kas leistų išvengti perteklinių ribojimų ir kartu užtikrintų tinklų saugą.

Transporto priemonių stovėjimo po oro linijų laidais draudimas. Įstatymo projektu siūloma papildyti SŽNSI 25 straipsnio 1 dalies 7 punktą ir perkelti į 25 straipsnio 2 dalį. Absoliutus šios veiklos draudimas ne visais atvejais yra proporcingas, nes praktikoje gali susidaryti situacijos, kai tokia veikla nesukelia realios grėsmės elektros tinklo saugumui ar žmonių sveikatai. Numatyta galimybė stovėti transporto priemonėms gavus tinklo operatoriaus leidimą, užtikrintų, kad kiekvienas atvejis būtų įvertintas individualiai, atsižvelgiant į konkrečias technines sąlygas, atstumus, transporto priemonių pobūdį ir taikomas papildomas saugos priemones.

Bet kokių medžiagų sandėliavimo apsaugos zonose draudimas. SŽNS 25 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas apsaugos zonose sandėliuoti bet kokias medžiagas, išskyrus skirtas elektros tinklų statybos darbams vykdyti. Elektros linijų apsaugos zonose sandėliuojant degias medžiagas didžiausia rizika oro linijoms kyla dėl gaisro, aukštos temperatūros poveikio laidams, atramų konstrukcijų pažeidimo, galimo laidų nutrūkimo, dėl dūmų padidėja galimo elektros išlydžio rizika. Nedegios medžiagos (pvz., smėlis, metalas, betonas) nesukelia šiluminio poveikio, nedidina gaisro plitimo, nedidina elektros avarijų tikimybės, todėl absoliutus visų medžiagų draudimas nėra techniškai pagrįstas. Siūlomas pakeitimas nedidintų elektros linijų pažeidimo rizikos, neblogintų elektros linijų eksploatavimo sąlygų, sudarytų galimybę racionaliai naudoti žemę bei padidintų pramoninių ir komercinių teritorijų funkcionalumą.

Renginių organizavimo apsaugos zonose draudimas. SŽNSI 25 straipsnio 1 dalies

4 punkte nustatytas draudimas organizuoti renginius, susijusius su žmonių susibūrimu. Įstatymo projektu siūloma drausti renginius organizuoti tik 6–35 kV įtampos oro linijų apsaugos zonose, o 110–400 kV ir mažesnės nei 6 kV įtampos oro linijų apsaugos zonose leisti su elektros tinklų savininko ar valdytojo pritarimu (derinimu).

Siūlomas draudžiamų veiklų sąrašo papildytas dėl perdavimo tinkle sumontuotų naujų įrenginių, įtraukiant draudimą barstyti iš lėktuvų ir kitų skraidymo aparatų trąšas ir chemikalus ant sinchroninių kompensatorių stočių, elektros kaupimo įrenginių, kurie yra perdavimo ar skirstomųjų tinklų dalis, ir elektrolizės įrenginių.

Atsižvelgiant į tai, kad oro linijų apsaugos zonos dažnai driekiasi per pramonines ar komercines teritorijas, užima reikšmingą plotą, o absoliutus sandėliavimo draudimas riboja ekonominę veiklą bei mažina teritorijų funkcionalumą, Įstatymo projektu *siūloma koreguoti SŽNSĮ reglamentuojamų draudžiamų veiklų sąrašą, pakeičiant 25 straipsnio 1 dalies 10 punktą ir papildyti 25 straipsnio 2 dalies sąrašą*. Siūlomas pakeitimas nedidintų elektros linijų pažeidimo rizikos, neblogintų elektros linijų eksploatavimo sąlygų, sudarytų galimybę racionaliai naudoti žemę bei padidintų pramoninių ir komercinių teritorijų funkcionalumą.

Įstatymo projekte siūloma įvesti naujas sąvokas ir patikslinti jau nustatytas. Dabar galiojančioje sąvokoje „*Skirstykla*“ nėra aiškiai įvardinta, kad skirstykla yra ir perdavimo tinklo dalis, atitinkamai, dabar galiojančioje sąvokoje „*Transformatorių pastotė*“ nėra aiškiai įvardinta, kad transformatorių pastotės yra ir perdavimo tinklo dalis, todėl siūloma šias sąvokas patikslinti.

Perdavimo tinklo sistemoje, sumontavus sinchroninius kompensatorius, atsirado nauji objektai – sinchroninių kompensatorių stotys, todėl siūloma įtraukti naują sąvoką „*Sinchroninių kompensatorių stotis*“ ir šiam objektui nustatyti apsaugos zonas. Nauja sąvoka bus registruojama Lietuvos Respublikos terminų banke, o koreguojamos sąvokos bus derinamos su Valstybine lietuvių kalbos komisija.

Įstatymo projektu siūloma SNŽSI papildyti supaprastinta informavimo tvarka, taikytina tais atvejais, kai SNŽSI nurodytose teritorijose, nustatytose tenkinant viešąjį interesą, būtų mažinamos SNŽSI nustatyta tvarka jau nustatytos teritorijos ir taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos. Tokiais atvejais žemės ir miško savininkai, naudotojai ir valdytojai būtų informuojami informaciją paskelbiant Įstatymo projektu siūloma nauja supaprastinta viešojo paskelbimo tvarka – informacija per 3 darbo dienas nuo teritorijų planavimo dokumento, žemės valdos projekto ar planų, žemėlapių ir (ar) schemų (kai šių teritorijų planus, žemėlapius ir (ar) schemas tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė, įstatymų ar Vyriausybės įgaliota institucija) patvirtinimo būtų skelbiama viešai asmens, suinteresuoto ūkinės ir (ar) kitokios veiklos, dėl kurios buvo nustatytos šios teritorijos, vykdymu, o kai tokio nėra – teritorijų planavimo dokumento ar žemės valdos projekto organizatoriaus arba įstatymų ar ministro (pagal pavestas valdymo sritis) įgaliotos institucijos, savivaldybės, kurios teritorijoje nustatyta šiame įstatyme nurodyta teritorija, ir Vyriausybės, įstatymų ar Vyriausybės įgaliotos institucijos, priėmusios sprendimą nustatyti šiame įstatyme nurodytą teritoriją (kai šiame įstatyme nurodytų teritorijų planus, žemėlapius ir (ar) schemas tvirtina Vyriausybė, įstatymų ar Vyriausybės įgaliota institucija) interneto svetainėse.

Supaprastintą viešojo paskelbimo informavimo tvarką siūloma nustatyti išimtinai tik tais atvejais, kai mažinamos SNŽSI jau nustatytos teritorijos ar taikomos sąlygos, atsižvelgiant į tai, kad tokiais atvejais neatsiranda teisė į kompensaciją, nenustatomi nauji suvaržymai ir ribojimai.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų

intis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Įstatymo projektas turės teigiamą poveikį subalansuojant saugumą, patikimą perdavimo ir skirstomųjų elektros tinklų eksploatavimą ir darnų teritorijų bei ekonominės veiklos vystymą. Atsižvelgiant į tai, kad teisiniu reguliavimu apsaugos zonose nustatyti ir taikomi griežti veiklos apribojimai arba visiški draudimai, sumažėjus elektros perdavimo ir skirstomųjų tinklų oro linijų apsaugos zonų plotams, tiek fiziniai, tiek juridiniai asmenys galės laisviau disponuoti savo turtu, vykdyti statybas ar plėtoti ūkinę veiklą.

Numatomas teigiamas ekonominis poveikis ir teigiama įtaka verslo aplinkai, atsižvelgiant į tai, kad siūlomi pakeitimai sudarys prielaidas sumažinti nustatytus suvaržymus, taip, gerinant investicinę aplinką, palengvins teritorijų planavimo procesus ir statybos procedūras. Atitinkamai, tai turės teigiamą įtaką nekilnojamojo turto vertei.

Sumažėjus apsaugos zonoms, miškingose teritorijose numatomas teigiamas poveikis aplinkai ir klimato kaitai, viešojo valdymo sistemai. Kadangi sumažėjus apsaugos zonų dydžiams ir su tuo susijusiems suvaržymams, įmonės ir priežiūros institucijos galės veikti greičiau ir efektyviau, bus sudarytos palankesnės sąlygos gyvenamosios ir komercinės aplinkos plėtrai.

Galimos neigiamos pasekmės visuomenės saugumui nėra numatomos. Siekiant užtikrinti saugumą ir apsaugoti visuomenės interesus, Įstatymo projekte siūlomi apsaugos zonų atlaisvinimai tokia apimtimi, kuri garantuoja visuomenės ir šalia apsaugos zonų vykdomų veiklų saugumą. Perdavimo ir skirstomųjų elektros tinklų apsaugos zonos mažinamos, nepažeidžiant ir laikantis esminių techninių bei visų saugumo reikalavimų. Elektros tinklų projektavimas ir eksploatavimas ir toliau reglamentuojamas, vadovaujantis techniniais normatyvais, užtikrinant elektros tinklų operatoriams saugų tinklų veikimą. Įstatymo projektu tikimasi sumažinti administracinę naštą, išlaikant tinkamą elektros energetikos infrastruktūros saugos lygį.

Galimos neigiamos vienkartinės pasekmės skirstymo ir perdavimo operatorių tarifui, nepritarus Įstatymo projekto siūlomam žemės ir miško savininkų, naudotojų ir valdytojų informavimui apie mažinamas nustatytas teritorijas ir suvaržymus siūlomu supaprastintu viešojo paskelbimo informavimo būdu. Šiuo metu individualus žemės savininkų informavimas SNŽSI nustatyta tvarka skirstymo operatoriaus tarifui sudarytų papildomus 3,9 mln. Eur ir perdavimo operatoriaus 412 tūkst. Eur, kas neigiamai atsilieptų galutiniams skirstymo ir perdavimo paslaugų tarifams. Siekiant išvengti šių neigiamų pasekmių, Įstatymo projektu siūlomas naujas, supaprastintas, ekonomiškai konkrečiais apsibrėžtais atvejais taikytinas informavimo modelis viešojo paskelbimo būdu, kuris praktikoje būtų taikomas tik tais atvejais, kai SNŽSI jau nustatytos teritorijos ar suvaržymai žemės savininkams, valstybės ar savivaldybės žemės patikėtiniais, fiziniams ar juridiniams asmenis ir (ar) organizacijoms, naudotojams būtų mažinami. Įstatymo projektu taikant naują, konkrečiais įvardintais atvejais siūlomą taikyti viešo informavimo modelį, viešinant informaciją asmens, dėl kurio veiklos buvo nustatytos mažinamos teritorijos ar suvaržymai, o kai tokio nėra – teritorijų planavimo dokumento ar žemės valdos projekto organizatorius arba įstatymų ar ministro (pagal pavestas valdymo sritis) įgaliota institucija ir savivaldybės, kurios teritorijoje nustatyta šiame įstatyme nurodyta teritorija, ir Vyriausybės, įstatymų ar Vyriausybės įgaliotos institucijos, priėmusios sprendimą nustatyti šiame įstatyme nurodytą teritoriją (kai šiame įstatyme nurodytų teritorijų planus, žemėlapius ir (ar) schemas tvirtina Vyriausybė, įstatymų ar Vyriausybės įgaliota institucija), interneto svetainėje – užtikrinama, kad tokiais atvejais, kai jau vyksta nustatytų teritorijų suvaržymų ar ribojimų pokytis, jo kaštai neturėtų neigiamos įtakos ir nebūtų perkeliama visiems tokį pokytį įgyvendinančio juridinio asmens klientams per tarifus, pokyčių įgyvendinimo metu.

6. Galima priimto Įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo projektas įtakos kriminogeninei situacijai ar korupcijai neturės.

7. Kaip Įstatymo projekto įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo projektu proporcingai sumažinant apsaugos zonomis nustatytus suvaržymus, numatomas teigiamas poveikis verslo sąlygoms ir jo plėtrai, kadangi bus sudarytos palankesnės sąlygos verslui ir jo plėtrai šalia esamos elektros tinklų infrastruktūros, atlaisvinami žemės ūkio ir miškininkystės žemės plotai.

8. Ar Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams, prisideda prie racionalaus žemės naudojimo bei infrastruktūros plėtros tikslų įgyvendinimo bei atitinka Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatas dėl tarpinstituciniu bendradarbiavimu grįstų, ilgalaikę naudą kuriančių sprendimų įgyvendinimo, racionalaus išteklių panaudojimo kompleksinių sprendinių, kuriančių ilgalaikę naudą žemės ir miško savininkams, valdytojams ir naudotojams.

Pakeitimai tiesiogiai prisideda prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos tikslų – skatinti žaliają transformaciją, mažinti biurokratinę naštą piliečiams. Racionalus žemės išteklių naudojimas mažėjant oro linijų apsaugos zonoms atveria papildomas galimybes tvariam žemės ūkiui ir miškininkystei, biologinės įvairovės išsaugojimui.

9. Įstatymo projekto inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Siekiant Įstatymo projektu siūlomus pakeitimus inkorporuoti į teisinę sistemą, priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios kitų galiojančių įstatymų nereikės.

10. Ar Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Įstatymo projekte siūloma įvesti naujas sąvokas įvardijančius terminus ir patikslinti jau nustatytus. Nauji sąvokas įvardijantys terminai bus registruoti Lietuvos Respublikos terminų banke ir įvertinti Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pakomisės posėdyje.

11. Įstatymo projekto atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

12. Įstatymo projektui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, juos priimti turintys subjektai

Priėmus Įstatymo projektą, energetikos ministro įsakymu turės būti:

– pakeistas Elektros tinklų, magistralinių dujotiekių ir naftotiekių (produktotiekių), skirstomųjų dujotiekių, šilumos perdavimo tinklų apsaugos zonų, magistralinių dujotiekių vietovės klasių teritorijų planų rengimo (nerengiant teritorijų planavimo dokumento ar žemės valdos projekto) ir tvirtinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2020 m. spalio 13 d. įsakymu Nr. 1-339 „Dėl Elektros tinklų, magistralinių dujotiekių

ir naftotiekių (produktotiekių), skirstomųjų dujotiekių, šilumos perdavimo tinklų apsaugos zonų, magistralinių dujotiekių vietovės klasių teritorijų planų rengimo (nerengiant teritorijų planavimo dokumento ar žemės valdos projekto) ir tvirtinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

– pakeistos Elektros linijų ir instaliacijos įrengimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2011 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. 1-309 „Dėl Elektros linijų ir instaliacijos įrengimo taisyklių patvirtinimo“.

13. Kiek biudžeto lėšų pareikalaus ar leis sutaupyti Įstatymo projekto įgyvendinimas

Įstatymo projekto įgyvendinimas biudžeto lėšų nepareikalaus.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Siekiant įvertinti, ar šiuo metu galiojantis teisinis reglamentavimas tam tikrais atvejais nenustato neproporcingų žemės naudojimo ribojimų, Energetikos ministerijos, Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos ir elektros energijos perdavimo sistemos bei skirstomųjų tinklų operatoriaus bendru sutarimu buvo pasitelkti ekspertai ir atlikta ekspertinė lyginamoji penkių Europos valstybių elektros perdavimo ir skirstymo tinklų apsaugos zonų dydžių bei jose draudžiamų ir leidžiamų veiklų analizė, atsižvelgiant į įvairių tipų infrastruktūrą, sistemiškai įvertinant ir Lietuvos elektros tinklų apsaugos zonų mažinimo galimybes ir su tuo susijusias rizikas.

Reglamentavimo pokyčius siekiant formuoti ir grįsti objektyvių duomenų pagrindu, LEI atliko specializuotą studiją, vertinant apsaugos zonų optimizavimo galimybes, įskaitant saugių atstumų užtikrinimą. Įstatymo projektas parengtas, remiantis atliktos analizės duomenimis.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną „Eurovoc“

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*: „*Elektros tinklų apsaugos zonos*“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
